

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. I. Referuntur propositiones damnatae, & præmittuntur aliqua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

quidem difficultas est, an reus possit manifestare delictum testis, quod sibi commissum est ex fide secreti cum pacto de coelando. Et quidem eiusmodi pactum de secreto coelando est iniquum, v. g. Si eius secretum vergat in damnum grave Reipublicæ, aut tertij. Tunc enim pactum non obligat, etiam si iuramento firmetur: quia iuramentum non est vinculum iniquitatis. Si tamen tale sit pactum, vt licite possit servari, illud obligat iure naturali. Et ideo reus non potest se defendere manifestando delictum occultum testis, quod sub pacto tenetur coelare, nisi circumstantiæ aliquæ concurrant, quæ pactum reddant irritum.

54. Secundo, si reus sciat illud delictum, quia illud sibi manifestaverat testis causa petendi consilij, strictius obligatur reus ad coelandum, non solum ex pacto tacito, quod intervenit in petitione Consilij; sed quia ipsa necessitas petendi consilium facit pactum esse strictioris obligationis. Quod adeo verum est, vt etiam in Religione, in qua Religiosi cedunt iure suo, vt manifestentur superiori eorum defectus ab eo, qui extra confessionem eos noverit, P. Suarez tom. 4. de Religione, tract. 10. lib. 10. cap. 7. num. 23. dixerit, hoc statutum non extendi ad illa, quæ subditi: *Secreto, & Consilij petendi gratia, vt dirigantur, vel iuventur, alteri communicaverint.* In tali ergo hypothesi reus non habet ius manifestandi delictum testis; atque adeo peccabit contra iustitiam, si illud manifestet.

55. Tertio, cum per iniuriam cognovit reus eiusmodi delictum, iure naturali tenetur ad illud coelandum, v. g. Si contra ius illius aperuit litteras ab illo, vel ad illum missas, & illis cognovit delictum eius. Qua-

re delictum sic cognitum per iniuriam, non potest reus manifestare pro sui defensione; neque enim habet ius ad talem defensionem: quod si manifestet, erit detractio læthaler culpabilis. De his strictis obligationibus secreti videantur Sotus lib. de secreto membr. 3. quæst. 4. P. Molina to 5. de iust. tract. 4., disp. 3.4., & 5. P. Thomas Sanch. tom. 2. Confil. lib. 6. cap. 6. P. Lessius de iust. cap. 11. dub. 8., & 9. P. Georgius Gobatus tom. 3. tract. 5. cap. 19. sect. 10. & 11., & plures apud ipsos.

Sotus.
Molina.
Tho. Sanch.
Lessius.
Gobatus.

DISERTATIO XXVII.

An inficiatur Simonia labe, qui dat temporale pro spirituali, solum tanquam motivum, vel tanquam gratuitam compensationem? Et quid, si temporale sit principale motivum, imo & finis rei spiritualis consequendæ?

CAPVT I.

Referuntur propositiones damnate, & præmittuntur aliqua.

SYMMARIUM.

*Definitio Simonia, ex S. Thoma num. 3.
Quid intelligatur nomine emptionis, & venditionis, ex S. Thoma. nu. 4.
Maior eius rei explicatio, ex S. Thoma. & S. Bonaventura. num. 5.*

Du-

Suar.

Duplex est Simonia, scilicet iuris divini, & iuris humani. num. 6.

Obiectio Gonetii contra hanc divisionem. num. 7.

Authores admittentes eam divisionem. num. 8.

Quomodo non inferatur mutari naturas rerum per hoc, quod admittatur Simonia iuris humani? num. 9. & seqq.

Quomodo permutatio Beneficiorum sit Simoniaca? num. 12.

1. **Q**uadragesima quinta ex dānatis propositio sic se habet: *Dare temporale pro spirituali non est Simonia, quando temporale non datur tamquam pretium, sed dumtaxat tamquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale; vel etiam, quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra.*

2. Propositio quadragesima sexta hæc est: *Et id quoque locum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale; imo etiam si sit finis ipsius rei spiritualis sic, ut illud pluris aestimetur, quam res spiritualis. Ut ergo assequamur plenam intelligentiam harum propositionū, & damnationis earum, aliqua breviter præmittenda sunt.*

3. Præmitto primo, definitionem Simoniæ traditam à S. Thoma 2.2 quæst. 100. art. 1., & à Theologis omnibus acceptam, esse hanc. *Est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum.*

4. Præmitto secundo, ipsum Doctorem Angelicum explicasse, quid intelligatur nomine emptionis, & venditionis, his verbis: *Ad quintum dicendum, quod nomine emptionis, & venditionis intelligitur omnis contractus non gratuitus. Vnde nec permutatio præbendarum, vel Ecclesiasticorum beneficiorum fieri potest*

authoritate partium absque periculo Simoniæ. Ex quibus verbis patet primo, omnem contractum onerosum, sive (quod idem est) non gratuitum circa spiritualia, vel spiritualibus annexa, esse Simoniacum. Et quæ conforme iuri Canonico in cap. Quæsitum, de rerum permutat. ubi dicitur: Præsertim pactione præmissa, quæ circa spiritualia, vel connexa spiritualibus, labem semper continet Simoniæ. Patet secundo, definitionem S. Thomæ non limitari ad Simoniam iuris divini, sed extendi etiam ad eam quæ iure humano inducta est, qualis est, quæ versatur circa præbenda, & beneficia Ecclesiastica.

5. Id autem magis declarat Angelicus Præceptor in 4. dist. 25. quæst. 3. art. 3. corp. his verbis: *Dicendum, quod Simonia, ut dictum est, consistit in emptione, & venditione spiritualium, vel eorum, quæ sunt eis annexa. Emptio autem, vel venditio, non solum consistit in datione, vel acceptione pecunie, sed omnium eorum, quorum potest pretium nummismate mensurari. Omnis autem temporalis commodi pretium potest nummismate mensurari: Et ideo quicumque pro aliquo temporali comodo dat aliquid spirituale, vel spirituali annexum, Simoniã committit.* Ex quibus satis constat, quomodo intelligendum sit nomen prætij, quo utuntur Doctores in hac materia Simoniæ; non enim intelligitur sola pecunia, sed quidquid potest pecunia æstimari. Et consonat S. Bonaventura in 4. dist. 25. art. 5. his verbis: *Dicendum, quod non sumitur ita stricte venditio, & emptio in definitione Simoniæ: sed dicitur venditio, quando quodcumque pretium facit, dari spiritualia; pretio largo modo sumpto pro temporali omni, quod est totum, & sola causa dationis.*

6. Præmitto tertio, aliam esse Simoniam iuris divini, in qua datur pre-

pretium pro re spirituali: cuius labe infectus est Simon Magus, dum contendit emere ab Apostolis donum supernaturale. Alia est iuris humani, quo Sacri Canones interdicit dare, & accipere pretium temporale pro iure etiam temporali, quod spiritualibus est annexum. Et ita cum Beneficium Ecclesiasticum sit ius percipiendi annuos redditus, annexum tamen officio spirituali; Simonia est iuris humani (iuxta probabilem sententiam plurimorum Theologorum, & Canonistarum) dare aliquid temporale pro assequenda collatione Beneficij Ecclesiastici.

7. In hanc tertiam positionem acriter invehitur Gonetus in disertatione de Probabilit. num 147. Ait enim: *Cum Ecclesia non possit mutare naturas rerum, nec efficere, quod Simonia sit id, quod vere Simonia non est, si obligatio pecunia per modum illecebra ad conferendum beneficium permoventis, Simonia labe careat, ex eo praescisse quod Ecclesia legibus, & Canonibus vetetur, Simoniaca dici non poterit, subindeque à rebus humanis exulabit.* Et num. seqq. subiungit: *Inepta plane ad oppositum, & chymarica videtur distinctio illa simoniae in simoniam iuris Divini, & iuris Ecclesiastici, quam ad vim rationum precedentium eludendam Recentiores Casuista excogitarunt.* In quibus verbis duo notanda veniunt. Primum quod dicat, eam divisionem à Recentioribus Casuistis esse excogitatam, Secundum, quod dicat, ex eo quod Ecclesia non possit mutare naturas rerum, non posse dari simoniam iure humano, quæ non sit talis iure divino.

8. Circa primum egregie decipitur Gonetus; sunt enim sapientissimi viri tam veteres, quam recentiores, qui docent, dari simoniam iuris humani. Ita P. Suarez tom 1. de Relig.

tract. 3. lib. 4. cap. 2. num. 1. ubi sic: *Ante omnia ergo supponenda est divisio simoniae in eam, quæ est contra ius divinum, & eam, quæ tantum est contra Ecclesiasticum. Quam divisionem omnes fere admittunt: ut de iurisperitis constat ex Glossa in cap. [Cum pridem] de pactis. verb. [Illicita pactionis] Alia Glossa in cap. [Ex parte] 1. de offic. deleg. verb. [Dimittere] Quam ibi Innocentius, Ostiensis, Abbas, & alij approbant. Idem sentit Glossa in cap. [Salvator] 1. quæst. 3. verb. [Et iudicem] Turrecremata in cap. [Latorem.] art. 2. num. 5. 1. quæst. 1. Eandem distinctionem admittunt Theologi, uno, vel alio excepto, ut infra, Et deinde cap. 24. num. 12. pro sententia asserente esse simoniam tantum contra ius canonicum vendere beneficium Ecclesiasticum intuitu solum temporalitatis refert Felinum, Decium, Ananiam, Cardinalem, Alexandrum, Iulium Sarum, Navarrum, Vgolini, & Thomam de Argentina. Vide quot, & quanti Doctores ex veteribus propugnant simoniam iuris Ecclesiastici. Quo ergo iure dixit Gonetus, quod id: *Recentiores Casuista excogitarunt?* Ut omittam immensam phalangem Theologorum recentiorum eandem conclusionem propugnatum.*

9. Ad secundum, quod subiungit, non dari simoniam iuris Ecclesiastici, ex eo quod Ecclesia non possit mutare naturas; atque adeo non posse facere, quod sit simonia ea, quæ iure divino talis non est; respondeo, multis demonstrationibus ostendi posse, nullius esse momenti eum discursum desumptum ex Durando quem refert P. Suarez cit. cap. 7. sed quia hæc in præfenti breviter discursio, illis supersedeo, videndis apud P. Suarez eo cap. 7.

10. Solum dicam, non mutari rerum

rerum naturas, per hoc quod detur simonia iuris humani. Etenim cum ad Ecclesiam pertineat determinare cultum, quo veneranda est Sacra Eucharistia, ita præcepto suo statuit, ne quis accipiat Eucharistiam, nisi ieiunus. Ante præceptum Ecclesiasticum non erat sacrilegium, communicare non ieiunus; sicut neque est sacrilegium, quod moribundus communicet non ieiunus, quia præceptum non extenditur ad moribundum. Sed post præceptum Ecclesiæ, sacrilegium est, quod quis communicet non ieiunus, extra periculum mortis. Sed numquid Ecclesia mutat naturas rerum, quia expræcepto suo resultat, esse sacrilegium, quod ante præceptum non erat sacrilegium? Minime. Imo potius ipsa rei natura postulat, quod cum Ecclesia id præcipit ob reverentiam Eucharistiæ, qui violat id præceptum, dilinquat contra reverentiam debitam Eucharistiæ; atque adeo committat sacrilegium.

11. Sic similiter in simonia, quia Ecclesia præcipit, neminem privata autoritate commutare vnum beneficium cum alio (quod ante præceptum non erat illicitum) idque præcipit ex motivo Religionis, ideò resultat irreligiositas simoniæ. Videatur P. Suarez. cap. 7., ubi declarat tres modos, quibus potest committi simonia iuris Ecclesiastici, nempe ex parte contractus, & ex parte rei venditæ, & ex parte pretij. Confirmatur. Nam antequam Ecclesia prohiberet, ne examinatus ad beneficium parochiale det aliquid, etiam gratis, & liberaliter examinatori; licitum erat dare illud gratis; & tamen Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 18. de Reform. ait: *Caveantque, ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant; alioqui simoniæ vitium tam ipsi, quam*

alij dantes incurrant. Numquid ergo mutavit Concilium naturam simoniæ; quia declarat simoniacos esse eos, qui ante prohibitionem non erant tales? vide infra cap. 3. art. 2.

12. Præmitto quarto id, quod docui in 3. part. Cris. Theol. disp. 68. cap. 3., permutationem beneficiorum factam autoritate partium, & sine autoritate Prælati competentis, esse proprie simoniacam, & ei convenire definitionem communem simoniæ supra datam. Et ratio est: nam hoc beneficium A, sive ius percipiendi annuos redditus est quid extrinsece spirituale: sed datur pro alio iure temporali percipiendi annuos redditus, scilicet Beneficij B. ergo datur spirituale pro temporali. Quod argumentum late prosecutus sum loco citato.

13. Præterea, nam iuxta definitionem S. Thomæ supra relati, *simonia est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum;* & iuxta eiusdem declarationem supra positam, nomine emptionis, & venditionis intelligitur omnis contractus non gratuitus: sed permutatio vnius beneficij cum alio, propria autoritate facta, est contractus non gratuitus: ergo simoniaca est.

